

2. Горфункель А.Х. Философия эпохи Возрождения: Учеб. пособие для филос. фак. и отд-ний ун-тов / А.Х. Горфункель – М. : Высшая школа, 1980. – 368 с.
3. Мірандола Піко Промова про гідність людини / Піко делла Мірандола // [пер. з лат. Назарія Назарова] – Всесвіт. – 2013. – № 11–12. – С. 44–64.

Михайло Мінеєв (Київ)

ПРАКТИКА НАРОДЖЕННЯ ОСОБИСТОСТЮ. РАНІШЕ І ЗАРАЗ

Людина робить саму себе – це настільки розхожа фраза, що немає того, хто її не чув. І він, і вона роблять чи зробили самі себе. Але що стоїть за цим, на сьогодні модним висловлюванням? Ще вчора ми могли б, за Аристотелем та іншими древніми греками та їх подальшими послідовниками, сказати, що це олюднення себе, становлення себе на правах особистості. Тобто взяття на себе відповідальності самоздійснення та самовизначення. Такої відповідальності, яка не дає жодних «чарівних» моментів. Бонусів і тому подібного. А тільки актуалізує людину, як людину і тим самим зважає на плечі кожного хрест. Щось, що, як з'ясувалося декотрими, можна було б і не нести.

Актуалізація себе на правах людини не несе ніякої вигоди. Тут я довірюся попереднім мислителям. Не модним. Вам не дадуть за людське ставлення підвищення, поваги, нехай і заслуженої. І це незважаючи на те, що ви тим часом все ж таки робитимете те, що уготовано саме вам. Усвідомлюючи чи не усвідомлюючи, що за відмову нести свій хрест вас швидше похвалять, ніж пожурять. Таких прикладів можна накидати безліч. Ось перед очима забуті всіма лейтенанти. Ті, хто охороняє кордон від шахідів, знаючи, що начальство про них забуло, а боєкомплекту вистачить хвилини на дві бою. Це перш, ніж трапиться змітання людини. Або ж не так криваво – професори, які читаю лекції щиро та гідно навіть для людей, яким байдуже, що їм випало слухати. Нехай художники, які пишуть без огляду на визнання та збагачення.

У контексті сучасності затерта фраза про «саморобність» людини має зовсім інше значення, ніж раніше. Тепер людина, яка зробила саму себе – це істота, яка утвердилася в суспільстві на певному положенні. Незважаючи на стан людини, що існує до певного положення. Правильніше було б сказати, утвердилась на правах людини у суспільному розумінні особистості, а не вічному. А як можна утвердитися в суспільстві? Кінцевим

чином. Тобто, звичайно, кінцево нескінченним. Але не навпаки. Потрібно, щоб суспільство за відомими критеріями оцінило чи верифікувало твою значущість. Тільки, в жодному разі не самостійно треба бути необхідним суспільству. І ось в наявності: мистецтво верифікується. Виявляється, що ви не художник, поки ваших картин немає в галереях. Тоді як їхня наявність у галереях – це і є ваша верифікація. Доказ народження вас як особистості. Найцікавіше, як філософію заганяють у рамки верифікації.

Таким чином, верифікація – це те, без чого тепер не обходиться практика визначення себе до рівня особистості. До своєї значимості. Безліч людей прагне пройти перевірку «кінцевою нескінченністю», щоб утвердитися і довести власну вагу серед інших. І втрачає сенс значення особистісного місця у світі, призначення тощо. Питання так не стоїть. Ти – це твоя сходинка у ієрархії суспільства. Твоє майно. Статус.

Отже, сучасна перевірка себе особистість виникає внаслідок якоїсь одержимості дати всьому дефініцію. Тому що потім вона дозволить перенести те, чому була дана дефініція (певне щось), у категорію наявних речей. Чогось такого, на чому можна заслужити «галочку» і через неї піти далі. Виходить, що людина, яка зробила сама себе, у сучасному розумінні – це набір «хрестиків». Істота, що відбулася завдяки множенню фіктивної звітності.

Такий стан справ послідовно знелюднює людину, позбавляє її сили прийняття на себе відповідальності. І щастя, що, не зважаючи на це, зберігається «небагато» (у кожен часи – рідкісних) тих, які приймають свій хрест. І не бачать його у колекціонуванні «хрестиків». А несуть хрест такий, який є. І так бережуть не лише себе.

Те, що мені бачиться – необхідність сучасника бути відзначеним економічною, політичною, грошовою, національною ознакою і тільки при ньому почуватися людиною, не скасовує моєї зтягнутості у визначенні своєї значущості через «хрестик».

Людмила Облова (Київ)

КАТ І ЛЮДЯНІСТЬ

Світ людини влаштований таким чином, що в ньому, окрім звичайних злочинів, трапляються й незвичайні. І останні не те, щоб вбивства, як найбільш злісні посягання на іншого, але вбивства за законом. Такі, які необхідні з утримання чесноти, але вганяють розумну істоту в абсурд і пригнічують нерозв'язністю.